

LAUGENE EFTER REFORMATIONEN

imot ikke tat dette fuldt saa alvorlig; har været mest tilbøielige til at lægge hovedvekten paa esterprøven og den dermed forbundne optagelse i lauge. Dernæst kommer det til at ligge i statsmagts interesse at tonsumenternes parti, idet befolkningen stadig fører klager over de høie priser som haandverkerne sætter paa varerne. I hvert som kongemagts betydning stiger, sætter den som maal at bringe reguleringen av næringslivet ind undstatens kontrol. Dette har kanske ikke altid staaet like klar for de styrende, men tendensen gaar ialfald i den retning. Imot har der ikke været spørgsmaal om at ophæve selven autoritative ordning av næringslivet ved at skape nogdags næringsfrihet i mere moderne forstand. Det er lauges misbruk av sin privilegerte stilling der fremkalder dennødgripen fra statens side. I det dansk-norske monarki hststatsmagten arbeidet ad to linjer. Dels har den søkt gjennet reformere laugenes vedtægter at bringe disse mere i overstemmelse med sine egne hensigter. Den har indset at dette hadde magt nok til at overta hele den detaljerte regulering. Den har behøvet laugene som underordnede ledd, men foræ skulde kunne benyttes fuldt ut, maatte de baade gjøres avhigige og bli mere smidige og villige redskaper i regjeringenaand. Den politik som arbeider i denne retning, maa betragtsom den frugtbareste og den som endelig fører frem til etal. Men denne politiske linje har ikke været den eneste. Den har ogsaa med et slag villet trumfe sin vilje igjennem med drastiske forholdsregler uten samtidig at ha noget i bæanden. Et utslag av denne politik er Frederik I's ophævelse av samtlige danske laug i 1526, en tom demonstration som uten anden virkning end at den skaper forvirring. Krist II og delvis ogsaa